

Må være armlengdes avstand mellom sekretær og revisor

Kommunal Rapport 28.11.2017

Om det er tett samarbeid mellom kontrollutvalgets sekretær og revisor, blir det usikkert om avstanden mellom dem blir stor nok. Dermed kan sekretæren bli inhabil i alle saker om revisjonen, påpeker jussprofessor Jan Fridthjof Bernt.

Jan Fridthjof Bernt oppklarer om habilitet knyttet til revisjon og kontrollutvalg, på spørsmål basert på forholdene i Valdres. Det er særlig tett tilknytning mellom kontrollutvalgets sekretær og revisjonen som kan være et problem, skriver Bernt.

Et interkommunalt revisjonsselskap eies av 12 kommuner, og hver kommune har en representant i selskapets øverste organ, representantskapet. Tre av de tolv kommunene er i dette organet representert ved sin kontrollutvalgsleder, en fjerde kommune av et kontrollutvalgsmedlem. Både leder og nestleder i representantskapet er kontrollutvalgsledere i sine hjemkommuner.

1. Hvilke regler gjelder om inhabilitet her?
2. Er medlemmer av kontrollutvalg habile som medlemmer av revisjonens representantskap?
3. Representantskapets leder er – i tillegg til å være kontrollutvalgsleder i hjemkommunen – også sekretær for kontrollutvalgene i fire andre eierkommuner. Er det noe i veien for dette?
4. Det har lenge vært et tett samarbeid mellom revisjonsselskapet og kontrollutvalgssekretæren. Revisjonen har i stor grad bistått både med saksutredninger og sekretær oppgaver. Blant annet er det revisjonsselskapet som publiserer kontrollutvalgenes møteinnkallinger og sakspapirer. Hva gjør det nære samarbeidet med revisjonen hva gjelder trippelrollen til kontrollutvalgsleder/kontrollutvalgssekretær/leder av representantskapet?

Bernt svarer

1. Revisjonsselskapet er opprettet etter reglene i [lov om interkommunale selskaper](#). Deltakere i et slikt selskap kan bare være kommuner, fylkeskommuner og andre interkommunale selskaper. Interkommunale selskaper anses som alminnelig regel som «organ for stat eller kommune», slik at de går inn under forvaltningsloven, se [§ 1](#) i denne. Det eneste unntaket fra dette er interkommunale selskaper som hovedsakelig driver regulær næringsvirksomhet i konkurranse med andre, jf. tilsvarende avgrensning i offentlighetsloven [§ 2](#), andre setning, som må gjelde tilsvarende her.

Et interkommunalt revisjonsselskap vil vanskelig kunne gå inn under unntaket for næringsdrivende selskaper fra forvaltningsloven, men det spiller ingen rolle for spørsmålet om inhabilitet. I IKS-loven [§ 15](#) er det fastsatt for alle interkommunale selskaper at når det gjelder inhabilitet, gjelder kommuneloven [§ 40](#), nr. 3, tilsvarende. Her fastslås som utgangspunkt at reglene i forvaltningsloven [kapittel 2](#) om dette gjelder. Unntaket er for valg og med tre særregler som går lenger enn det som umiddelbart følger av forvaltningsloven.

2. Representantskapet er det øverste organ i et interkommunalt selskap, tilsvarende generalforsamlingen i et aksjeselskap eller foretaksmøtet i et statsforetak eller helseforetak. Det har ingen rolle i selve revisjonen av og

kontrollen med de enkelte kommunene, men «behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet» (IKS-loven [§ 7](#).) **Det er da vanskelig å tenke seg at et medlem av representantskapet skulle kunne bli inhabil fordi hun er medlem av et kontrollutvalg i en av eierkommunene.**

3. Kontrollutvalget i den enkelte kommune har ansvar å «påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte» (kompl. [§ 77](#), nr. 4, første setning). Det er altså kontrollutvalget som skal kontrollere om IKS-et gjør jobben godt nok, ikke motsatt. Representantskapets leder vil dermed ikke kunne bli inhabil på grunn av at hun også er kontrollutvalgsleder.

Normalt vil hun heller ikke bli inhabil i kontrollutvalget pga. vervet som leder av representantskapet. Når kontrollutvalget skal vurdere om revisjonen er utført på en betryggende måte, er det den utførende revisors arbeid som er tema, ikke noe som er gjort eller vedtatt i representantskapet. **Men er et forhold så alvorlig at det er spørsmål om å slutte å bruke IKS-et som revisor, vil kontrollutvalgsleder måtte fratre som inhabil.** Her er IKS-et part i saken. Den som er representantskapsleder blir inhabil fordi hun har «en ledende stilling» i selskapet, se forvaltningsloven [§ 6](#), første avsnitt, bokstave, nr. 2.

4. Dette kan være problematisk. Det er kontrollutvalgets oppgave å føre løpende kontroll med at revisjonen er forsvarlig. Kontrollutvalgets sekretariat har ansvaret for saksutredningen ved denne kontrollen. Når det er et slikt tett samarbeid mellom kontrollutvalgets sekretariat og revisjonen, vil det være usikkert om det er tilstrekkelig «armlengdes avstand» mellom kontrollinstans og den som skal kontrolleres. **Det vil kunne medføre at kontrollutvalgssekretæren vil måtte anses som inhabil pga. «særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet», i alle saker om revisjon foretatt av IKS-et.**